

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS
TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—
ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—
Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. FULLERTS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsiooni juhataja J. Janusson
Sektsiooni nõukogu esimees A. Meerits
Põllumajandussektsiooni juhataja J. Kurkus
Sektsiooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 40

Tallinn, 11. oktoobril 1938

IV aastakäik

SISU:

Lk.

CONTENTS:

Page

PÕLLUMAJANDUS

Elusloomade hinnad laatadel 700
Põhimõttelisi uuendusi Leedu põllumajanduses . 701

TOOSTUS JA KAUBANDUS

Tööstusettevõtted ja töölohu 1. IX 38. a. 708
Lühiaudiseid 707

LAEVANDUS

Sadamate (peale Tallinna) tegevus aug. k. a. . 707

HINNAD

Tähtsamad hinnad ja noteeringud 709

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

Põllumajanduslik väljavedu 708
Võiturg 708
Peekoniturg 708
Tapaloomade ja lihaturg 710
Toornahkade turg 710
Kanamunaturg 711
Piimaturg 711
Teraviljaturg 711
Linaturg 712
Kartuliturg 712
Aedviljaturg 712
Kalaturg 713

INFORMATSIOONI OSA

Eesti Panga nädalaaruanne 714

VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

Kartulisaaigi väljaveateid Soomes 715
Uus piiritusvabrik P.-Soomes 715
Mahajäänud talude korraldamise kongress . 715
Läti suhkru tööstus 716
Maiustistööstus Lätis 716
Läti keemiatööstus 716
Karja suurenemine Lätis 717
Uus määrus teraviljaostuks ja -müügiks Leedus . 717
Toorainetetarvitus leedu tööstusis 718
Leedu siselaen 718
Linaost Leedus 718

AGRICULTURE

Prices of Live Stock at Fairs 700
Radically New Measures in Lithuanian Agriculture 701

INDUSTRY AND TRADE

Industrial Enterprises and Employment on Sept.
1., 1938 703
Sundry Information 707

SHIPPING

Shipping Activities (Excl. Tallinn) in August, 1938 707

PRICES

Prices and Quotations 709

AGRICULTURAL MARKETS

Exports of Agricultural Products 708
Butter Market 708
Bacon Market 708
Cattle and Meat Market 710
Rawhide Market 710
Egg Market 711
Milk Market 711
Grain Market 711
Flax Market 712
Potato Market 712
Vegetable Market 712
Fish Market 713

INFORMATION PART

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return 714

FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION

Potato Crop Prospects in Finland 715
New Spirit Factory in North Finland 715
Congress for Improvement of Backward Farms . 715
Latvian Sugar Industry 716
Latvian Sweetmeats Industry 716
Latvian Chemical Industry 716
Increase of Farm Animals in Latvia 717
New Regulations Regarding Purchases and Sale
of Grain in Lithuania 717
Consumption of Raw Material in Lithuanian In-
dustries 718
Lithuanian Internal Loan 718
Government Flax Purchases in Lithuania . . 718

PÖLLUMAJANDUS

ELUSLOOMADE HINNAD LAATADEL.

PRICES OF LIVE STOCK AT FAIRS.

Elusloomade hinnad laatadel olid k. a. suvel kõrgeimad viimaste aastate reas, mis on tingitud üldiselt põllumajanduskonjunktuuri paranemisest kui ka häist söötviljaining heinasaakidest, mistõttu loomi müüakse k. a. vähem kui tavaliselt hiissuve- ja sügislaatadel. Vähenenud pakkumisest tingituna näitasid hinnad mitmel loomaliikidel püsimis- ja isegi tõusutendentsi, kuna tavaliselt näitavad hinnad hilissuvel sesoonset langust. Siinjuures võib märkida, et ka üksikuil laatadel ei esinenud suuri kõikumisi hindades laada kestel, vaid need püsisid ja isegi kerkisid mõnede loomaliikide juures laada lõpupoole.

Laadad olid sept. loomade pakkumise poolest tagasihoidlikud ja hinnad püsisid või näitasid paranemist, arvatud välja hobused ja lambad, kellede hinnas oli tagasiminekvõrreldes eelmise kuuga.

Liigitades sept. laatu loomade arvu poolest leiame, et laatu, kus loomadega kaubitsemine oli elav, oli vaid 16%, kuna laatu, kus oli toodud loomi keskmiselt müügile, oli 44%; 40% peetud laatadel oli loomadega kaubitsemine vaikne. Eriti vähe oli laatadel sept. häid lüpsilehmi ja rammusaid lihaloomi, kuna põllumehed eelistavad paremaid loomi müüa kodust, olgu siis lüpsilehmi teistele põllupidajatele või lihaloomi lihuniketele.

Hobuste hind tõusis k. a. esimesel poolel pidevalt ja saavutas apr. ja mais kõrgeisu. Aasta esimese poole keskmine hind oli paremail tööhobuseil 411 kr., olles m. a. vastava aja hinnast 5,9% ja 1933. a. madalseisust — 234% kõrgem, ühtlasi on see ka kõrgeim keskmine hind üldse, mida meil on makstud hobuseist laatadel. Suvekuil näitasid hobuste hinnad langust. Nii maksti paremaid hobuseist juulis 440 kr., aug. — 375 kr. ja sept. — 363 kr. ning keskmise headusega tööhobuseist juulis — 298 kr., aug. — 246 kr. ja sept. — 229 kr. Kõigi suvekuude hinnad ületavad m. a. sama aja omi.

Hobuste hinnalangus on tingitud sügiselise suurenevast hobuste pakkumisest, kuna hobusetööjõutarve on kevadisil põllutööde hooajal maksimaalne, teisel aastaaegadel on väiksem, mistõttu väheneb ka nõudmine hobuste järele.

Lüpsilehmade hind oli aasta esimesel poolel kõrgem m. a. st. Nii maksti häist lüpsilehmadest 6 kuu keskmiselt 111 kr. e. a. 96 kr. vastu, s. o. 15,6% rohkem, ja keskmise väärtusega lüpsilehmadest 82 kr. m. a. 78 kr. vastu, s. o. 5,1%. Heade lüpsilehmade hinna tõus on seega tunduvam, mis on ka arusaadav, sest häid piimalehmi müüakse harva, eriti aga laadal.

Sept. saavutas lüpsilehmade hind kõrgeisu. Nii maksti häist lüpsilehmadest 120 kr. eelmise kuu 110 kr. vastu, s. o. 9,1% rohkem. Keskmise väärtusega lüpsilehmade hind oli juulis ja aug. võrdselt 88 kr. ja tõusis sept. 91 kr-le, ületades seega esimese poolaasta keskmist 11,0% võrra.

Hinnaparanemine ilmneb ka lihaloomade juures. Nii tõusis härgade-pullide keskmine hind eelmise kuu 101 kr-lt sept. 106 kr-le. lehmadel — 82 kr-lt 90 kr-le ja mullikail — 50 kr-lt 55 kr-le. Vasikate hind tõusis eelmise kuu 9,3 kr-lt sept. 11,3 kr-le, s. o. 21,5%. Seega osutusid ka lihaloomade suvised hinnad kõrgemaiks kui aasta esimese poole hind, arvatud välja mullikad, kellede hind osutus madalamaks.

Lammaste keskmine hind aasta esimesel poolel, s. o. 6 k. keskmiselt, oli 12,5 kr., kusjuures kõrgeim oli hind märtsis — 13,8 kr. Juulis maksti lammastest keskmiselt 12,8 kr. ja edasi ilmneb sügisemüügihooaja tõttu hinnalangus. Nii langes hind aug. 12,2 ja sept. — 11,9 kr-le.

Põrsaste hinnad on k. a. tunduvalt madalamad m. a. st. Nii maksusid alla 6 näd. vanused põrsad esimese poolaasta keskmiselt 11,2 kr. m. a. 12,9 kr. vastu, s. o. 13,2% vähem. Juulis maksusid alla 6 näd. van. põrsad aga 10,2 kr., aug. — 8,5 kr.

ja sept. — 8,6 kr. K. a. sept. hind — 8,6 kr. — on m. a-st 17,3% madalam. 6—10 näd. vanused põrsad maksusid aug. 13,8 kr ja sept. — 14,1 kr. Põrsaste hinnad näitasid seega väikest paranemist võrreldes eelmise kuuga, kuid on siiski tunduvalt madalamad aasta esimese poole kui ka m. a. samaaegsest hinnast.

Kokkuvõttes võib tähendada, et elusloomade hinnad laatadel olid käesoleval suvel kõigil loomaliikidel kõrgemad

kui m. a. samal ajal, arvatud välja põrsad, kellele hind oli madalam. Hobuste hind näitas suve kestel pidevat langust, veiste hind näitas sept. tõusu võrreldes eelmise kuuga ning lüpsilehmade ja vasikate hind saavutas isegi sept. kõrgetaseme. Lammaste hind langes sesoonselt alates juulist, milline nähtus ilmes ka eelmisel aastal. Põrsaste hind näitas tunduvalt langust võrreldes aasta esimese poolega ja on madalam m. a. samaaegsest hinnast.

PÕHIMÖTTELISI UUENDUSI LEEDU PÕLLUMAJANDUSES. RADICALLY NEW MEASURES IN LITHUANIAN AGRICULTURE.

Leedu Seimis on arutusel valitsusprojekt põllumajanduslike maaomandite kohta, mis jõustumisega omab suurt tähtsust üksiku põllumehe kui ka kogu rahvamajanduse seisukohalt.

Esimene osa käsitleb maaomandamisviise.

Nüüdsest peale peab maaomandamisel olema põllutöömistri nõusolek. Seda nõusolekut ei nõuta järgmisil juhtudel:

- 1) Kui maa omandatakse riigi poolt;
- 2) kui maa omandatakse omavalitsuse või maapanga poolt;
- 3) kui maa läheb ostulepingu tühistamisel kohtu poolt tagasi endise omaniku kätte;
- 4) kui maa ositamisel omandatakse ühe omaniku poolt;
- 5) maa omandatakse sugulaste või teise abielupoole poolt.

Nõusolekut ei vajata ka neil juhtudel:

- 1) kui maaomand võetakse üle võlausaldaja poolt võla eest oksjonita;
- 2) kui maaomand läheb sugulastele kui ka võõrastele päranduse teel;
- 3) kui maaomand omandatakse aegunud õiguste jõustumise teel.

Viimaseil juhtudel peab aga isik, kes ei saa vajalikku nõusolekut, loovutama maaomandi 2 aasta jooksul isikule, kes omab nõusolekut. Erijuhtudel võib põllutöömister tähtaega pikendada.

Maaomand, mis ei ole määratud ajaks läinud üle maaõiguslikule isikule, võib minna põllutöömisteeriumi valdamisele, kes seda omandit müüb maareformi määruste alu-

sel enampakkumisel ja müügist saadud raha, kulude mahaarvamise järele, annab omaniku kasuks hüpoteegikohtunikule hoiule.

Teatud osades Leedus oli senini kombeks päranduseks-jäetud maaomandit ositada suure arvu pärijate vahel. See ja veel mõned teised asjaolud viisid sageli käitismajandusliku üksuse ebanormaalsele tükeldamisele. Seaduskava teises osas reguleeritakse seda. Nende määruste järgi ei saa majapidamist tükeldada päranduse ositamisel ega enampakkumisel või mõnel muul omandamisviisil, et majapidamise põhipind esimese klassi maal moodustaks vähem kui 6 ha, teise järgu — 8 ha, kolmanda järgu — 10 ha ja neljanda klassi — 12 ha.

Mitmesuguste maaklasside juures arvestatakse protsendiliselt kõige väiksemat krun-disuurust.

Linnarajooni esimeses piirkonnas võivad majapidamised olla 50% väiksemad, teises — 30%.

Seaduskava näeb ette palju erandjuhte. Nii jäävad järgmised juhud kitsendusist puutumata:

- 1) Kui majapidamine omandatakse või müüakse riigi või ühe omavalitsuse poolt;
- 2) kui majapidamine omandatakse juriidilise isiku poolt;
- 3) kui ositatakse ühe küläühingu ühine maaomand;
- 4) kui ositatakse ühised karjamaad või sarnlevat;

5) kui maa omandatakse maareformiseaduse alusel;

6) kui ositatakse ühe omaniku maaomand, mis on väiksem ettenähtud krundisuuruselt;

7) kui põllumajanduslik maaomand tükeldatakse linnapiirkonnas.

On nähtud ette ka veel mõningaid teisi erandjuhte, nagu: kui tükeldamine on piiride korraldamisel vajalik, kui maatükid omandatakse naabrite poolt, või kui majapidamises tahetakse asutada tööstuskäitist, kui maad vajatakse töölismajade ehitamiseks või suvituskohtade asutamiseks.

Kui pärandi ositamise juures ei saa kõik osalised oma osad maa näol kätte, eelistatakse neid, kellede õigused on kaaluvamad, kes töötavad ise majapidamises ja omavad suuremat isiklikku väärtust põllumehe-
Maa eraldamist ei lubata ka siis, kui eraldamise tagajärjel majapidamise majanduslik olukord satub hädaohtu. Neil, kes oma osa saavad mitte maa näol, vaid sularahas, on õigus nõuda oma osa vastava krundi-
väärtuse alusel.

Kui aga ositamisele-tulev pärandiväärtus moodustab $\frac{2}{5}$ kogu majanduse väärtusest, tuleb ositamisele ainult $\frac{1}{5}$ kogu maa ja hoonete väärtusest. Ka arvatakse võlakoormised vastavalt maha. Pärandiosade väljamaksmist võib ositada teatud ajavahemikule ja nimelt asjaosaliste varandusseisu kohaselt. Mitteväljamakstud pärandiosade eest makstakse kuni 4% aastas.

Seaduskavas on tähtsaim kolmas osa, mis näeb ette põllumehe vastutust majapidamise korraliku juhtimise suhtes. Peremeest, kes joomise, laiskuse, korratuse või muude kahjulike isiklike omaduste pärast jätab majapidamise hooletusse, võib seadusekavas ettenähtud määrusega kõrvaldada majapidamisest, kui ta ei paranda end 2 aasta jooksul pärast hoiatuse kättesaamist.

Majapidamiskorra üle otsustab kohalik põllumajanduskonsulent või maakorraldaja. Hoiatusele annab käigu konsulent omal initsiatiivil, mõne pärimisõigusega isiku õigus-

tatud nõudmisel või omavalitsuse nõudmisel.

Põhimõtteliselt tahetakse seda seadust võtta tarvitusele ka majapidamisvalitsejate kohta.

Kui ei ole pööret paremuse poole, antakse 2 aasta pärast asi maakorralduskomisjoni kätte, millega jõustuvad teatud kitsendused veldamises.

Komisjon võib pikendada vastavale põllumehele tähtaega ühe aasta võrra, kui ta jõuab otsusele, et majapidamiskord on edenenud; ta võib ka lõpetada hoiatust või anda majapidamist üle sellisele sugulasele, kellel on häid omadusi korraliku majapidamise juhtimiseks, või majapidamist müüa enampakkumise teel, või teha muid korraldusi.

Isikud, kelledelt on võetud õigus ühisele maaomandile, võivad majapidamise väärtusest saada $2\frac{1}{2}$ % aastas.

Järeltulija majapidamises, kelle omanik on korratu majapidamise juhtimise eest kõrvaldatud, peab, kui ta kuulub abikaasa või kaugemate sugulaste hulka, kindlustama kõrvaldatule ülalpidamist kuni elu lõpuni, võimalikke pärijaid, kellel oli õigus kõrvaldatu omandile, rahuldama pärandusmääruste põhjal.

Maakorralduskomisjoni otsuste vastu võib protestida ühe kuu jooksul maakorralduse peakomisjoni. Sääraste asjade arutamisest võtab peakomisjonis osa põllutöministeeriumi põllumajandusosakonna direktor. Maakorralduse peakomisjoni otsusele võib esitada kaebuse ühe kuu jooksul ülemkohtule. On aga otsused jõustunud, antakse nad täideviimiseks kohaliku jaoskonnakohtuniku kätte. Täideviimine toimub kohtuotsuse alusel. Kui otsus nõuab korratu majapidamise müümist enampakkumisel, võib omanik seda enne enampakkumise tähtaega müüa ise, milleks tal on vaja ainult tõendust konsulentilt või maakorraldajalt. Enampakkumisel müüdüd omandist saadud raha makstakse seaduslikule omanikule kulude mahaarvamise järele täielikult välja.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

TÖÖSTUSETTEVÕTTED JA TÖÖLOLU 1. IX 38. A.

INDUSTRIAL ENTERPRISES AND EMPLOYMENT ON SEPT. 1., 1938.

K. a. aug. võis märgata tööstuses tööma-
hu kitsenemist peamiselt sesoonse iseloomuga
tööde arvel. Selle tähtsamaks põhjuseks oli
suvehooajatoode möödumine turba- ja tellis-
kivitööstuses ning saeveskites. Ülevaate
tööstusettevõtete arvu suurenemise või vä-
henemise kohta 1. IX k. a. võrreldes eel-
mise kuu ja möödunud aastate sama ajaga
saame järgmisist arvudest:

Tööstusettevõtete üldarv suur- ja kesktööstuses.

	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1. IX 38	442	992	1 434
1. VIII 38	456	975	1 431
1. IX 37	436	941	1 377
1. IX 38	276	521	797
1. IX 29	301	476	777

Juurdekasv või kahanemine 1. IX 38 (±):

Võrreldes	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1. VIII 38	- 14	+ 17	+ 3
1. IX 37	+ 6	+ 51	+ 57
1. IX 38	+166	+471	+637
1. IX 29	+141	+516	+657

K. a. aug. suurenes ettevõtete arv suur-
tööstuses (20 ja enam töölisega ettevõtted)
riietevalmistamise alal 3 ja ehitustööstuses
hoonete ehitamise alal — 2 ettevõtte võrra.
Samal ajal vähenes ettevõtete arv suurtöös-
tuses murdude ja kaevanduste rühmas turba-
tööstuse alal — 4, tekstiiltööstuses — 1, puu-
tööstuses saeveskite alal — 10, konservitöös-
tuses — 1 ja ehitustööstuses hoonete ehitam-
ise alal — 3 ettevõtte võrra. Kesktööstuses
(5—19 töölisega ettevõtted) suurenes ette-
võtete arv samal ajal mineraalide töötlemise
alal 3, metallitööstuses — 4, keemia- 2, teks-
tiil- 3, saeveskite alal — 5, põllugraafia alal
— 1, toit-, maitseainete ja jookide tööstuses
— 11, kehakatte- 11, ehitus- 14 ja elektri-
jaamade alal — 1 ettevõtte võrra. Samal
ajal lõpetasid tegevuse seismajäämise tõttu
kesktööstusettevõtteist 4 turbatööstusette-
võtet, 2 savi- ja keraamikatööstus-, 3 metalli-,
6 tekstiil-, 11 puu-, 2 toit-, maitseainete- ja
jookide-, 2 kehakatte- ja pudukaupade- ja 8
ehitustööstusettevõtet.

Inimtööjõumaht kujunes suur- ja kesktöös-

tuses võrreldes eelmise kuu ja eelmiste aas-
tate sama ajaga järgnevalt:

Töötajate arv tööstuses 1. IX 1929—38. a.

	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1. IX 38	50 847	9 368	60 215
1. VIII 38	52 316	9 244	61 560
1. IX 37	51 893	8 856	60 749
1. IX 38	27 291	4 804	32 095
1. IX 29	32 579	4 709	37 288

Suurenemine või vähenemine 1. IX 38 (±):

Võrreldes	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1. VIII 38	- 1 469	+ 124	- 1 345
1. IX 37	- 1 046	+ 512	- 534
1. IX 38	+23 556	+4 564	+28 120
1. IX 29	+18 268	+4 659	+22 927

Ülaltoodust nähtub, et tööstuses kasus-
tatava inimtööjõu maht kitsenes k. a. aug.
võrreldes eelmise kuuga 1345 ja võrreldes
m. a. sama ajaga 534 töötaja võrra. Aug.
tagasimine on peamiselt sesoonset laadi. Eht
võrreldes m. a. võib märgata ühtlasi väi-
kest konjunktuurilist nõrgenemist.

Murdude ja kaevanduste rüh-
mas vähenes töömaht suur- ja kesktööstuses
k. a. aug. võrreldes eelmise kuuga 794 tööt-
aja võrra ehk 12%, kuid ületas m. a. sama
aja seisuga 330 töötaja võrra ehk 6%. Suurem
tööjõuvähenemine toimus turbatööstuses turba
väljavõtmistööde lõppemise tõttu. Võrreldes
eelmise kuuga vähenes töötajate arv turba-
tööstuses 658 töötaja võrra ehk 32,4% ja
m. a. sama ajaga 6%. Oliivikaevandusis oli
aug. tööjõu arvu vähenemine 198 töötaja
ulatuses ehk 3,2%, kuid ületas m. a. sama
kuu seisuga 358 töötajat ehk 9,4%. Kivi- ja
paemurdudes oli töömahu suurenemine võrrel-
des eelmise kuuga 0,6% ja m. a. sama ajaga
— 23,3%.

Mineraalide töötlemise alal oli
suur- ja kesktööstuses töötajate arv väiksem
eelmisest kuust 91 töötajat ehk 2,8% ja suu-
rem m. a. sama aja seisust — 157 töötajat
ehk 5,2%. Tsemendi-, lubja- ja kipsitööstuses
tõusis töömaht võrreldes eelmise kuu ja m. a.
sama aja seisuga vastavalt 0,1% ja 11,4%.
Savi- ja keraamikatööstuses vähenes töötajate
arv 68 töötajat ehk 4,8% ja klaasitööstuses —

28 töötajat ehk 3,4% võrreldes eelmise kuuga; kuid võrreldes m. a. sama ajaga on savi- ja keraamikatööstuses suurenemine 86 töötajat ehk 6,8%, klaasitööstuses aga vähenemine 44 töötajat ehk 5,2%.

Metallitööstuses tegeles 1. IX k. a. suur- ja kesktööstuses 7770 töötajat, mis oli väiksem eelmisest kuust 82 töötajat ehk 1%, kuid suurem 1937. a. sama aja seisust 212 töötajat ehk 2,8%. Töömahu vähenemine toimus kõigis selle tööstusharu erialades, peale elektriaparatuuride valmistamise, kus oli eriti aktiivne tegevus raadiovastuvõtjate valmistamise alal algava sügishooaja tõttu, ja kus töötajate arv suurenes 67 töötajat ehk 6,3% võrreldes eelmise kuuga. Masinaehituses vähenes töötajate arv aug. 4,3%, laevaehituses — 3%, raudtee- ja trammi veerevkoosseaduehituse ja remondi alal — 0,6%, mehaanika- ja lukusepatöökodades — 0,3% ja mitmesuguste metalliesemete valmistamise alal — 0,1%. Võrreldes 1937. a. sama ajaga on töötajate arvu suurenemine laevaehituses 1,5%, raudtee- ja trammi veerevkoosseaduehitamise ja remondi alal — 10%, elektriaparatuuride valmistamise alal — 25% ja mehaanika- ning lukusepatöökodades — 16,8%, kuna tagasimineku võis märgata masinaehituse alal 8,7% ja mitmesuguste metalliesemete valmistamise alal — 6,8%.

Keemiatööstuses oli töötajaid 1. IX k. a. suur- ja kesktööstuses 3345, mis on suurem eelmise kuu seisust 17 töötajat ehk 0,5% ja m. a. sama aja seisust — 431 töötajat ehk 14,8%. Selle tööstusharu erialadest osutasid töömahu suurenemist võrreldes eelmise kuu ja m. a. sama ajaga tuletikutööstuses 5,3% ja 6,4%, küünla- ja seebitööstuses — 1,1% ja 26%. Peale mainitu suurenes töötajate arv aug. kummitööstuses 1,4% ja mitmesuguste keemiaainete tööstuses — 10,8%, õlikiviõlitööstuses vähenes aga 3,8%. Võrreldes 1937. a. sama ajaga on töötajate arv tagasimineku kummitööstuses 0,4% ja mitmesuguste keemiaainete tööstuses — 5,9%, õlikiviõlitööstuses aga suurenemine 29,6%.

Nahatööstuses suurenes töötajate arv k. a. aug. võrreldes eelmise kuu ja m. a. sama ajaga 1,5% ja 3,5%. Toornahatööstuses suurenes töötajate arv 1,9%, kuna nahkesemete

valmistamisala oli võrdne eelmise kuuga. Võrreldes m. a. sama aja seisuga oli suurenemine neil aladel vastavalt 17% ja 12,2%.

Tekstiiltööstuses oli 1. IX k. a. töötajaid suur- ja kesktööstuses 11 435, mis on väiksem eelmisest kuust 170 töötajat ehk 1,5% ja 1937. a. sama aja seisust 689 töötajat ehk 5,7%. Töömaht vähenes linatööstuses 124 töötajat ehk 5,6%, apretuur- ning värvimistööstuses — 92 töötajat ehk 13,2% ja kunstiidiiride- ja pudukaupadetööstuses — 110 töötajat ehk 4,8%, kuna suurenemine toimus puuvillatööstuses 89 töötajat ehk 2,4%, villatööstuses — 67 töötajat ehk 2,7% ning köie-, nõöri- ja niiditööstuses 2,2% võrreldes eelmise kuuga. Võrreldes m. a. sama aja seisuga on vähenemine kõigil neil aladel peale linatööstuse, kus töömaht on suurem 314 töötajat ehk 17,8%. Nii andis tagasimineku puuvillatööstus 15,9%, villa- 0,5%, köie-, nõöri- ja niidi- 8,6%, apretuur- ja värvimis- 5,9% ning kunstiidiiride- ja pudukaupadetööstus — 9,0%. Välismaiste tellimuste puuduse all kannatavad kõik tekstiiltööstuse erialad. Välisurgudel tekkinud depressiooninähtused annavad endid tunda kõige enam puuvilla- ja linatööstuses, kus on vähendatud tööjõudu. Osalt on linatööstuses vähendatud tööpäevade arvu 4—5-le nädalas. Üks selle ala ettevõteteid on tellimuste puudusel jäänud määramata ajaks seisma ja vallandanud töölised. Puuvillatööstuses on siiski märgata taas teatavat paranemistendentsi.

Puutööstuses töötas 1. IX k. a. 4993 töötajat, mis on väiksem eelmise kuu seisust 966 töötajat ehk 16,2% ning m. a. sama aja seisust — 1417 töötajat ehk 22%. Saeveskite alal võis märgata aug. tagasimineku osalt sesooni lõpu, osalt aga ka madalate hindade tõttu välisurgudel 30%. Ka mööbli- ja vineeritööstuses kitsenes töömaht 2,8%, kuna muude puuesemete valmistamise alal suurenes töötajate arv 3,6% võrreldes eelmise kuuga. Võrreldes 1937. a. sama ajaga on töömahu vähenemine saeveskites — 1272 töötajat ehk 37%, mööbli- ja vineeritööstuses — 139 töötajat ehk 5,6% ja muude puuesemete valmistamise alal — 1,1%.

Paberitööstuses oli töötajaid 1. IX k. a. suur- ja kesktööstuses 2458 töötajat.

Tööloolu ja tööliste teenistus tööstuses — *Employment and Earnings in Industry.*

	Töötajate arv <i>Number of Workers</i>			Tunniteenus suurtööstuses augustis 1938. <i>Hourly Earnings in Large-scale Ind. in August, 1938</i>					
	1. IX 1938		± Augustis 1938 In August 1938	Senti tunnis <i>Sents per Hour</i>		Indeksid (eelmise aasta vastav kuu-100) <i>Indexes (Corresponding Month of Previous Year - 100)</i>			
	Suurtööstus <i>Large-scale Industry</i>	Suur- ja kesktöös- tus — <i>Large-scale and Middle-sized Industry</i>				Teenistuse nimisväärtus <i>Nominal Earnings</i>		Realteenus <i>Real Earnings</i>	
			M.	N.	M.	F.	M.	N.	
I Murrud ja kaevandused — <i>Mines and quarries . . . .</i>	5 770	5 850	— 794	47,7	29,6	110	103	104	97
II Mineraalide töötlemine — <i>Mineral working industry . .</i>	2 589	3 178	— 91	41,7	22,1	108	108	100	102
III Metallitööstus — <i>Engineering industry</i>	6 546	7 770	— 82	45,4	26,6	100	111	94	105
IV Keemiatööst. — <i>Chemical ind.</i>	3 041	3 345	+ 17	40,5	26,7	113	113	107	107
V Nahatööstus — <i>Leather ind.</i>	607	808	+ 12	39,0	21,0	110	99	104	83
VI Tekstiilitööstus — <i>Textile ind.</i>	10 901	11 435	+ 170	36,4	27,8	108	106	102	100
VII Puutööstus — <i>Woodworking industry</i>	3 882	4 993	— 966	38,8	25,5	101	103	95	97
VIII Paberitööstus — <i>Paper ind.</i>	2 348	2 458	— 3	39,7	26,9	107	105	101	99
IX Polügraafiatööstus — <i>Poly- graphic industry . . . .</i>	1 599	2 073	+ 34	45,0	27,3	98	91	92	86
X Toit-, maitseain. ja jookide ts. — <i>Foodstuff, stimul. and beverage industry</i>	3 687	6 052	+ 163	39,2	22,0	108	108	102	102
XI Kehakatte- ja pudukaupade ts. — <i>Clothing a. dry-goods ind.</i>	1 880	2 815	+ 318	46,3	24,7	111	105	105	99
XII Ehitustööst. — <i>Building ind.</i>	6 748	7 822	+ 560	44,1	23,9	103	103	97	97
XIII Elektri- ja gaasi- ja vesivarustus — <i>Electric power plants, gas and water works</i>	1 128	1 208	— 7	45,0	30,5	105	92	99	87
XIV Puhastustööstus — <i>Sanitat- ion industry . . . .</i>	123	418	— 5	36,7	22,1	105	113	99	107
Kokku — <i>Total . . . .</i>	50 847	60 215	— 1 019	42,6	26,1	105	105	99	99

mis on madalam eelmise kuu ja m. a. sama aja seisust 0,1% ja 7,1%. Tselluloosi- ja puupapivalmistamise alal suurenes töömaht 0,2%, vähenedes pabereseemete valmistamisel 1,8% võrreldes eelmise kuuga, kuid võrreldes 1937. a. sama ajaga on mõlemal neil alal tööjõuvähennemine vastavalt 7,8% ja 3,4%.

Välistellimuste suurenemise tõttu on paberivabrikute seisund tunduvalt paranenud, kuna tselluloositurul valitseva vaikuse tõttu on tselluloositööstusel väljavaated nõrgemad. Puumassitootmist pidurdab muide veepuudus, mistõttu paar puupapivabrikut lõpetas ajutiselt töö ja paigutas töölised põllu- ja remonttööle.

Polügraafiatööstuses suurenes töötajate arv võrreldes eelmise kuuga 1,7% ja m. a. sama aja seisuga 6%.

Toit-, maitseainete- ja jookide tööstuses tõusis töötajate arv 1. IX k. a. 6052, mis on kõrgem eelmise kuu seisust 163 töötajat ehk 2,8% ja m. a. sama

aja seisust — 604 töötajat ehk 11,1%. Selle tööstusharu erialadest esinevad töömahu suurenemisega võrreldes eelmise kuu ja 1937. a. sama aja seisuga — jahuveskid 5,8% ja 12,4%, leivatööstus — 0,9% ja 9,9%, šokolaadi- ja kompvekitööstus — 7,3% ja 11%, tapamajad — 1,6% ja 5,9%, toiduõli- ja rasvatööstus — 1,2% ja 2,4%, piiritusala — 3,2% ja 19,8%, veini- ja likööri- vabrikud — 3,2% ja 20,2% ning karastavate jookide tööstus 0,6% ja 65%, Piima- ja linnase- ning õlletööstuses oli aug. tööjõu arv võrdne eelmise kuuga, kuid võrreldes m. a. sama aja seisuga on neil kahel alal suurenemine vastavalt 7,8% ja 16,5%. Selle tööstusharu erialadest ainult tubakataööstus vähendas töötajate arvu võrreldes eelmise kuu ja m. a. sama ajaga võrdselt ca 1%.

Kehakatte- ja pudukaupade tööstuses suurenes tööjõu arv aug. 313 töötajat ehk 12,5%, kuid on madalam m. a.

sama aja seisust 3,5%. Sügishooaja lähene-
nemise tõttu suurenes töötajate arv riiete-
valmistamis-tööstuses 180 töötajat ehk 17%
ja jalanõudetööstuses — 139 töötajat ehk
16,6%, kuna nõrgenemistendentsi osutas
moe- ja pudukaupadetööstus 2,5% võrreldes
eelmise kuuga. Võrreldes m. a. sama aja
seisuga on töötajate arv vähenenud riiete-
valmistamise alal 1% ning moe- ja pudu-
kaupade alal — 20%, kuna jalanõudetöös-
tus näitab suurenemist 2,7%.

Ehitustööstuses tegeles koos riig-
itööstusettevõtte a/s „Ehitaja“ ja Teede-
ministeeriumi Ehitusosakonna töötajatega
1. IX s. a. 7 822 töötajat, seega 234 töötaj-
at ehk 3,1% enam kui aug. algul. Vör-
reldes 1937. a. sama ajaga on ehitustöös-
tuses tagasimineks 165 töötajat ehk 2%. Hoo-
nete ehitamise alal suurenes töötajate arv
aug. kestel 243 töötajat ehk 5,6%, kuid vör-
reldes m. a. oli aug. lõpu seis madalam 104
töötajat ehk 2,2%. Välisehituste alal vähe-
nes aga töömaht võrreldes eelmise kuu ja
m. a. sama ajaga vastavalt 0,3% ja 1,9%.

Elektrijaamades ning gaasi-
ja vesivarustuse alal vähenes töömaht
võrreldes eelmise kuuga 0,6%, kuid suurenes
8,8% võrreldes m. a. sama ajaga. Elektri-
jaamades vähenes töötajate arv 2,3% vör-
reldes eelmise kuuga, kuid ületas 1937. a.
sama aja 12,3%.

Puhastustööstuses tegeles 1. IX
k. a. 413 töötajat, mis on väiksem eelmise
kuu seisust 1,2%, kuid suurem m. a. sei-
sust 13,8%.

Vaatamata töötajate arvu vähenemisele
on k. a. aug. tööliste töötundide üldarv
tõusnud võrreldes eelmise kuu ja 2 eelmise
aasta sama ajaga. Eelmise kuu töötundide
arvu vähenemise põhjuseks oli tööliste su-
vepuhkus, mida paljud ettevõtted võimalda-
sid suve keskel — juulis.

**Tööliste töötundide üldarv suur- ja kesk-
tööstuses (1000):**

	Suurtööstus	Kesk-tööstus	Kokku
1938. a. aug.	8 948	1 680	10 578
1938. a. juulis	8 358	1 489	9 847
1937. a. aug.	8 980	1 488	10 418
1936. a. aug.	7 852	1 175	8 827

Suurenemine või vähenemine 1938. a. aug.
(± %):

Võrreldes	Suurtööstus	Kesk-tööstus	Kokku
1938. a. juul.	+ 7,1	+ 9,5	+ 7,4
1937. a. aug.	+ 0,2	+ 9,5	+ 1,5
1936. a. aug.	+21,7	+38,7	+24,1

Tööliste keskmine tööpäevapikkus
oli k. a. aug. suurtööstuses meestöölisil 8,33
ja naistöölisil — 7,94 tundi ning kesktöös-
tuses meestöölisil — 8,29 ja naistöölisil —
8,06 tundi. Võrreldes juuliga lühenes töö-
päev aug. suurtööstuses meestel 0,5%, nais-
tel vastuoksa pikenes 0,4%; kesktööstuses
pikenes tööpäev meestöölisil 0,2% ja nais-
töölisil — 1,3%.

Rööbiti töötundide üldarvu suurenemise-
ga on k. a. aug. tõusnud ka makstud
palga üldsumma võrreldes eelmise kuu
ja kahe eelmise aasta sama ajaga.

**Palga üldsumma suur- ja kesktööstuses
(1000 kr.):**

	Töölisel	Administratsioon	Kokku
1938. a. aug.	3 028	808	4 731
1938. a. juuli	3 774	814	4 588
1937. a. aug.	3 622	729	4 351
1936. a. aug.	2 714	612	3 326

Suurenemine või vähenemine 1938. a. aug.
(± %):

Võrreldes	Töölisel	Administratsioon	Kokku
1938. a. juuliga	+ 4,1	- 1,4	+ 3,1
1937. a. aug.	+ 8,4	+10,2	+ 8,7
1936. a. aug.	+44,7	+31,2	+42,2

K. a. aug. oli tööstustööliste keskmine
tunniteenistus suurtööstuses meestöö-
lisil 42,6 s ja naistöölisil — 26,1 s ning
kesktööstuses meestel — 36,4 s ja naistel
— 20,8 s. Võrreldes 1937. a. sama kuuga
on tunniteenistus tõusnud suurtööstuses
meestel 5,4% ja naistel — 4,8% ning kesk-
tööstuses meestel — 11% ja naistel — 4,5%.
Reaalteenistus (teenistuse ostu-
jõud tunniteenistuse alusel) langes võrrel-
des 1937. a. sama kuuga suurtööstuses mees-
ja naistöölisil võrdselt 1%.

Tööõnnetusi oli k. a. aug. 1407, sel-
lest suurtööstuses 1304 ja kesktööstuses —
103. Ühe milj. töötunni kohta tuleb seega
suurtööstuses 145,7 ja kesktööstuses — 63,2
nrgt keskmiselt — 133,0 tööõnnetust, kuna
eelmisel kuul oli vastavalt 157,8, 65,1 ja
143,7 tööõnnetust ning m. a. samal kuul —

147,1, 44,4 ja 132,5. Suhteliselt tõusis tööõnnetuste sagedus k. a. aug. võrreldes eelmise kuuga 0,3%, sellest kesktööstuses — 6,2%, kuna suurtööstuses langes tööõnnetuste sagedus seevastu 0,2%. Võrreldes 1937. a. aug. tööõnnetuste sagedusega on

tõus üldiselt 2%. Tõusu võis märkida kesktööstuses, suurtööstuses osutas aga tööõnnetuste sagedus väikest langust. Kuid nii piiratud aja ulatuses võivad õnnetuste sageduse tõus kui ka langus olla juhuslikud, milles ei ilmne üldist püsivat tendentsi.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa kinnitatud projekti ja kirjelduse kohaselt:

■ Karinu kartuliühingule, Karinu asunduses, Järvamaal asuva ning ümberkorraldatava piiritusvabriku korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 6 töölisi. Jõuandjaks aurumasin 20 HJ. Valmistatakse piiritust ning selle kõrvalsaadusi.

■ A. Silvere ja poegadele, Jõgeval Suur t. 75 asuvas ning ümberkorraldatavas „UKU“ nimelise jahu- ja saeveski- ning villatööstuse ümberhitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 8 töölisi. Jõuandjaks 2 gaasimootorit üldvõimega 35 HJ ja 55 HJ. Jahvatatakse teravilja, kraasitakse ja kedratatakse villa ning saetakse ehitusmaterjali.

■ Riigimõisade Talitusele, Põllutööstusministeeriumis, Tallinn, tema Tartumaal, Alatskivi riigimõisas asuva ning ümberkorraldatava jahuveski ning villaketramistööstuse ümberhitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 18 töölisi. Jõuandjaks lokomobiiil 21 HJ ja vesiturbiin 24 HJ. Jahvatatakse teravilja, kraasitakse ja kedratatakse villa.

■ V. Vieckman'ile Tallinnas Kopli 38 asuva ning ümberkorraldatava keemistööstuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 7 töölisi. Jõuandjaks elektrimootor 3 HJ. Valmistatakse patentteiritud pesupulbrit nime all „Lumivalg“.

■ A.-s. „Rotermann'i Tehased“, Tallinnas Jaama 1 asuva ning ümberkorraldatava jahuveski kliideaida ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks.

■ O/ü-le „Võru Tööstus“, Võrus Kreutzvaldi 57/59 asuvas ning ümberkorraldatud piirituspuhastustehases töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 6 töölisi.

■ J. Huik'ile Tartus, Alevi 30 asuva ning ümberkorraldatava katusepapi-, mööbli-, tabaluku ning paber-kottide tööstuse juurdehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 32 töölisi. Valmistatakse tabalukke, paberkotte, katusepappi, mööbleid, seadiseid ja teisi puutööstussaadusi.

■ A.-s. „Rotermann'i Tehased“, Tallinn, Jaama 1 asuva ning ümberkorraldatava külmutushoone lae ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks.

LAEVANDUS

SADAMATE (PEALE TALLINNA) TEGEVUS AUG. K. A. SHIPPING ACTIVITIES (EXCL. TALLINN) IN AUGUST, 1938.

Välissõidu alal oli tegevus teisisadamais aug. võrreldes eelmise kuuga tunduvalt väiksem.

	saabus			väljus		
	aug.	juuli	8 kuu	aug.	juuli	8 kuu
	jooksul			jooksul		
Laevade maht	14 147	24 629	70 634	16 242	21 879	73 330
Reisijaid	282	957	3 804	526	545	3 360
Kaupn. tn.	4 188	4 025	16 819	7 670	12 128	41 916

Laevade läbikäik vähenes aug. võrreldes eelmise kuuga 34,6%. Ka veod vähenesid, reisijatevedu nimelt 46,2% ja kaubavedu — 26,2%. Reisijateveo vähenemine on tingitud suvitushooaja lõppemisest; kaubavedu teisisadamaist on tavaliselt muutlik, sõltuvalt metsamaterjali ja kivide väljaveost.

K. a. 8 kuu jooksul oli tegevus välis-

sõidu alal teisist sadamaist peale Tallinna tänavu väiksem m. a.-st. Vähenesid kauba kui ka reisijatevedu, esimese 33,4%, teine — 37,8%. Kaubavedu vähenes väljaveo arvel.

Teiste sadamate tegevus koosneb peamiselt rannasõidulaevade liiklemisest. Tegevust aug. ja aasta esimesel 8 kuul näitavad järgmised arvud:

	Rannasõidust saabus		väljus	
	aug.	8 kuu jooksul	aug.	8 kuu jooksul
Laevade maht	38 361	178 714	38 245	178 556
Reisijaid . .	10 670	58 162	9 967	52 838
Kaupu tn. . .	4 497	19 715	5 777	24 261

Rannasõidu alal oli tegevus teisis sadamais aug. sama elav nagu eelmisel kuul, ainult reisijatevedu vähenes.

Aasta algusest kuni sept. olid veod rannasõidus teiste sadamate kaudu tänavu veidi suuremad kui m. a. Juurdekasv kauba veos ulatus 4,3% ja reisijateveos — 14,4%.

PÕLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalaks		1938. a.	1937. a.	1936. a.
	3./X 9./X 1938	26./IX 2./X 1938	1./I kuni 9./X	1./I kuni 10./X	1./I kuni 11./X
VÕI (tonni) Butter (tons)	—	740,0	11792,8	10043,7	8541,0
Sellest:					
Saksa . . .	—	248,2	3962,9	4071,8	2542,1
Inglise . . .	—	491,8	7800,2	5796,4	4895,7
MUNAD (tuh. tk.) — Eggs (1000)	—	2485	86394	34320	37192
Sellest:					
Inglise . . .	—	937	15346	4525	16361
Saksa . . .	—	1548	19428	29732	16213
PEEKON (tonni) — Bacon (tons)	40,3	120,1	1610,9	1639,9	1786,4
LINA (tonni) Flax (tons)	390,3	107,9	5147,7	5162,7	6239,1
Sellest:					
Inglise . . .	390,3	22,1	2544,4	1721,6	2685,4
Belgiase . . .	—	13,6	107,1	201,5	231,8
Soome . . .	—	—	81,7	280,9	455,1
Saksa . . .	—	61,7	1086,9	2217,4	1190,0
Prantsusse . . .	—	10,5	352,7	532,3	1531,2

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÕITURG. — BUTTER MARKET.

Võiturul ilmnes m. n. hindade nõrgenemine. Taani võihinnaks noteeriti Londonis 129—130 š cwt e. n. 135—136 š vastu. Eesti võihinnaks noteeriti Manchesteris 111—114 š cwt e. n. 116—118 š vastu, s. o. 5 š cwt-lt ehk 9 s kg-lt madalamalt. Kuna ka Saksast saadav hind nõrgenes, noteeriti meie eksportvõihinnaks 153 s kg, s. o. 4 s kg-lt madalamalt kui e. n. Tendents vaikne.

Või sissevedu Inglise oli sept. Austraaliast ja Uus-Meremaalt 551 600 kasti m. a. sama kuu 453 100 kasti vastu. Loodetav sissevedu okt. samust maist on 553 000 kasti, s. o. pisut vähem kui e. a. samal kuul. Seevastu näib aga või sissevedu nov. Inglise Uus-Meremaalt ja Austraaliast kujunevat suuremaks (kui m. a. samal kuul. Või sisseveo suurenemine on tingitud suuremast

võitoodangust Austraalias, kuna Uus-Meremaal on võitoodang praegu 25% madalam m. a. sama aja omast. Euroopa karjajandusmaist on võitootmisseisund kõigiti rahuldav, mistõttu toodang kui ka eksport ületavad enamuses mais m. a. Ka Inglise ületas võitoodang aug. 16% m. a. sama kuu võitoodangu. Võitagavarade seis Inglise külmutusmajades on sept. kestel näidanud väikest tagasiminekut, kuid ületas sept. lõpul siiski m. a. seisu tunduvalt. Nii oli võid külmutusmajades k. a. sept. lõpul 1 200 000 kasti m. a. sama aja 600 000 kasti vastu, s. o. 2 korda enam. Ladusesse on jäänud seisma peamiselt ookeanitaguste maade või, kuna euroopa karjajandusmaade või osatähtsus külmutusmajades on väike.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul püsib vaikne tendents. Sõja kartusel soetatud tagavarad ei ole veel tarbitud, mistõttu nõudmine peekoni järele nõrgenes. See oleks kahtlemata avaldunud

ka peekonihindades, kuid 26. IX fikseeriti Londoni toitainete börsil peekonihinnad endisele tasemele 2-ks nädalaks Inglise valitsuse soovil, et vältida spekulatsiooni. Seetõttu no-

TAHTSAMAD HINNAD JA NOTEERINGUD. — PRICES AND QUOTATIONS.

English Nomenclature see No. 38.	3/X	26/IX	%	September		English Nomenclature see No. 38.	3/X	26/IX	%	September	
	9/X	2/X		1938	1937		1938	2/X		1938	1937
SUURMÜGIHINNAD Tallinnas Börsikom. noteeringute järgi (kr. kv)											
1. Rukis	16,50	17,00	-2,9	17,00	16,25	79. Lambaliha, esim. veer.	65	60	+3,3	62	61
2. Nisu	22,50	23,00	-2,2	23,00	23,25	80. " tag.	70	65	+7,6	72	66
3. Oder, sööda	15,50	—	—	—	15,75	81. Searasv, sulatamata	110	110	0	110	118
4. Kaer	11,75	—	—	—	14,60	82. " sulatatud	180	180	0	180	140
5. Rukkijahu	17,43	17,68	-1,5	17,68	17,65	83. Loomarasv, sulatamata	65	65	0	65	60
6. Rukkipütt	26,50	28,50	0	26,50	25,25	84. " sulatatud	80	80	0	80	78
7. Nisupüü (kõrgem sort)	43,00	43,00	0	43,00	43,25	85. Heeringad	55	55	0	55	50
8. Kartulid, söögi	2,50 ¹⁾	—	—	—	—	85-a " Eesti erivalik	—	—	—	—	—
9. " piirituse	2,10	—	—	—	—	86. Räimed, värsked	25	25	0	24	24
10. Kartulitärklis	25,00	25,00	0	25,00	23,50	87. Kiud, värsked	50	—	—	30	50
11. Juust, Sveitsi (kg)	—	1,25	—	1,25	1,25	88. Ristikhein	6,1	6,1	0	6,1	6,4
12. Taimevõli (kg)	0,76	0,76	—	0,76	0,83	89. Aasaheln	4,9	4,9	0	4,9	4,8
13. Suhkur	46,18	46,18	+2,2	44,75	46,26	90. Põletispuud, kase (m ³)	845	845	0	845	845
14. Sool	2,43	2,43	0	2,43	2,30	91. " männi	563	563	0	563	563
15. Riis, Burma II	46,50	46,50	0	46,50	46,50	92. Petrooleum (lt)	18	16	0	18	16
16. Tee, or. Pek., Tselon (kg)	5,80	5,80	0	5,80	5,75	PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE NOTEERINGUD.					
17. Kõrv, Rio, Santos	2,98	2,98	0	2,98	2,98	Rukis — (kr. kv.)	—	—	—	—	—
18. Kakao, Hollandi	2,10	2,10	0	2,10	2,10	93. Hamburg (La Plata)	—	—	—	—	—
19. Heering., S. Matties (tünn)	44,50	44,50	0	44,50	51,50	94. Chicago	6,89	6,57	-2,7	6,08	11,59
20. " Matulis	46,00	46,00	0	46,00	55,50	95. Winnipeg	6,14	6,27	-2,1	5,94	12,90
21. Paigid, kuusk, mänd (thm)	15,50	15,50	0	15,50	20,00	Nisu — (kr. kv.)	—	—	—	—	—
22. Paberipuu (rm)	9,00	9,00	0	9,00	8,00	96. Hamburg (Manitoba I)	11,12	11,60	-4,1	11,40	20,49
23. Saet. mat., mänd u/s (thm)	32,00	32,00	0	32,00	48,00	97. Liverpool	10,05	10,47	-4,0	10,25	17,45
24. Telliskivid (1000 tk.)	49,50	49,50	0	49,50	47,00	98. Chicago	8,88	8,98	-1,1	8,75	14,12
25. Silikaatkivid (1000 tk.)	42,00	42,00	0	41,50	42,00	99. Winnipeg	8,21	8,75	6,2	8,58	17,02
26. Tsement (tünn 170 kg) ¹⁾	5,85	5,85	0	5,85	5,85	Mais — (kr. kv.)	—	—	—	—	—
26a. Tsem. paberkot. (170 kg) ¹⁾	6,15	5,15	0	5,15	5,15	100. Chicago	6,80	7,31	-7,0	7,59	13,20
27. Lubi	2,20 ²⁾	2,20 ²⁾	0	2,20 ²⁾	2,20 ²⁾	Piim lahtiselt Tallinn (snt. lt.)					
28. Tankvaige (kg)	0,42	0,42	0	0,42	0,62	101. I v. piimakauplustele	12	12	0	12	11
29. Onkar (kg)	0,19	0,19	0	0,19	0,23	102. I v. piimatõstustele	11	11	0	11	10
30. Värmit	61,00	61,00	0	61,00	65,00	103. II v. piimakauplustele	10	10	0	10	9
31. Linaseeme, õli tootmiseks	17,13	—	—	—	17,75	104. II v. piimatõstustele	9	9	0	9	8
32. Olikoogid, linaseemne	—	—	—	—	12,75	Või. (snt. kg)	—	—	—	—	—
33. Nisukliid	—	—	—	—	11,00	105. Tallinn	153	157	-2,5	163	180
34. Superfosfaat, 18—20%	—	5,35	—	5,35	5,05	106. Kindustatud hind	160	160	0	160	145
35. Kaalisool, 40%	—	11,70	—	11,70	11,55	Londons.					
36. Fosforiit, eesti	—	3,35	—	3,35	3,25	107. Taani	231	241	-4,1	241	242
37. Nitrofoska	—	24,50	—	24,50	—	108. Eesti	200	200	0	—	—
38. Rand, sordi	21,00	21,00	0	21,00	23,00	109. Läti	200	200	0	—	—
39. Teras, vedru	32,00	32,00	0	32,00	30,00	110. Leedu	200	200	0	—	210
40. Ingliseina	415,00	415,00	0	412,50	550,00	111. U-Maramaa	—	206	—	213	213
41. Seatina	42,50	42,50	0	42,50	51,00	Manchesteris.					
42. Vaakplekk, punane	210,00	210,00	0	210,00	235,00	112. Taani	254	248	-5,8	246	247
43. " valge	180,00	180,00	0	180,00	195,00	113. Eesti	200	208	-3,8	212	227
44. Tainkplekk	77,50	77,50	0	77,50	77,50	114. Läti	200	208	-3,8	212	227
45. Puuvillarie, bjäs (mtr)	0,57	0,57	0	0,57	0,61	115. Soome	212	221	-4,1	222	236
46. Tallanahk, eesti nah. (kg)	2,50	2,50	0	2,48	2,45	116. Rootsi	212	221	-4,1	222	236
47. " ameer. n. I s.	2,75	2,75	0	2,75	2,75	117. Kopenhageenis — Taani	186	196	-5,1	196	197
48. Faber, rotatsiooni	23,20	23,20	0	23,20	23,20	Peekon. (snt. kg)	—	—	—	—	—
49. Kivisüsi, auru	2,80	2,80	0	2,80	3,15	118. Tallinn 60 — 72 kg I s.	88 ³⁾	88 ⁴⁾	0	95	93
50. sapa	3,50	3,50	0	3,50	3,60	119. " { 55,5—59,5 " "	89 ³⁾	89 ⁴⁾	0	88	93
51. Põlevkivi, 1-a s.	0,90	0,90	0	0,90	0,90	120. " { 72,5—75,0 " "	79 ³⁾	79 ⁴⁾	0	84	89
52. Turvas	1,00	1,00	0	1,00	0,90	Londons (kõrgem not.)					
53. Põlevkiviõli	6,70	6,70	0	6,70	5,80	121. Taani	176	176	0	176	185
54. Kütteõli, o/ü. „E. Kiviõli“	6,75	6,75	0	6,75	6,75	122. Eesti	166	166	0	166	175
55. Kivitõrv	18,25	18,25	0	18,25	19,00	123. Läti	—	—	—	—	175
56. Nafta	18,75	13,75	0	18,50	14,00	124. Leedu	166	166	0	166	175
57. Petrooleum	14,50	14,50	0	14,50	15,50	125. Rootsi	171	171	0	170	183
58. Bens., Riigi Põlevkivit. (lt)	0,32	0,32	0	0,32	0,31	126. Iiri	173	173	0	175	187
59. " Kiviõli „Estolin“ (lt)	0,33	0,33	0	0,33	0,32	127. Poola	166	166	0	166	175
VÄIKEMÜGIHINNAD Tallinnas (snt. kg.)											
60. Rukkijahu (kotiiviisi)	17,2	17,2	0	17,2	17,6	Lina — Võru-Petsert.					
61. Sepikujahu (kotiiviisi)	27,5	27,5	0	27,5	27,6	128. Ristna (R)	107	107	0	107	138
62. Manna	50	50	0	50	50	129. Hoffsdreiband (HD)	98	98	0	98	129
63. Kartulijahu	30	30	0	30	30	130. Dreiband (D)	89	89	0	89	120
64. Kartulid	3,9	3,9	0	4,3	3,2	131. Ordin-dreiband (OD)	80	80	0	80	111
65. Suhkur	48	48	0	46,5	47	132. L.-ordin-dreib. (LOD)	71	71	0	71	102
66. Sool	5	5	0	5	5	133. Takuprakk (H)	62	62	0	62	93
67. Piim, lt. II valik lahtine	12	12	0	12	11	Mujal Eestis.					
68. Lauavõli	175	180	-2,8	180	193	134. Ristna (R)	105	105	0	105	186
69. Kõõgivõli	165	170	-2,9	168	176	135. Hoffsdreiband (HD)	98	98	0	96	127
70. Koor, röösk (liiter)	110	110	0	110	100	136. Dreiband (D)	87	87	0	87	118
71. hapu	110	110	0	110	100	137. Ordin-dreiband (OD)	78	78	0	78	109
72. Kanamunad (paar)	10	9	+11,1	9	9	138. L.-ordin-dreib. (LOD)	69	69	0	69	100
73. Sealiha, keeduliha	95	95	0	95	100	139. Takuprakk (H)	60	60	0	60	91
74. " praeha	100	105	-4,8	111	110						
75. Loomaliha, supiliha	65	65	0	68	56						
76. " praeha	90	90	0	98	73						
77. Vasikaliha, esim. veer.	65	65	0	64	55						
78. " tag.	80	75	+6,0	75	70						

1) fr. Rakvere; 2) ühes teedemaksuga; 3) 10/X—16/X; 4) 3/X—9/X; 5) Virumaa raudteejaamades; 6) raudteejaamades; 7) fr. Tamsalu; 8) Lääne rannas.

teeriti eesti peekoni kõrgema sordi hind endiselt 93 š tsn. K. n. maksavad eksporttapamajad peekonsigade eest endiselt:

Tapakaalud	1. sort	2. sort	3. sort	4. sort
60—72 kg.	98	83	Siseturihinnad	
55,5—59 "	83	79	"	
72,5—75 "	83	79	"	
75,5—80 "	79	75	"	

ja elussigade eest:

90—120 kg. raskused	60 s. eluskaalu-kg.
121—160 " "	64 " " "
üle 160 " "	60 " " "

Eksporttapamajade läbikäigus ilmneb juba hooajaline tõus, mis soodustab elussigade ekspordi elavnemist.

TAPALOOMADE JA LIHATURG.

M. n. möödus veiste pakkumise alal praeguse tavaliselt kõige suurema veiste turustamishooaja kohta tagasihoidlikult. Nädalas turustati 406 veist. Tagasihoidlikku turustamist põhjustab tänavuaastane hea heina- ja viljasaak, mistõttu sügisene veiste-pakkumine töötab jääda tavalisest tagasihoidlikumaks. Hinnad jäid enamvähem püsima e. n. tasemele. Elolevaks nädalaks võib loota püsivat või isegi paranevat tendentsi, kuna lambalihahooaeg hakkab jõudma mööda ja ilmad külmenevad, mistõttu võib hoida suuremat lihatagavara.

Suurmüügil maksus veiseliha: Suured pullid: rammusad 50—52 s ja keskmised 47—49 s kg.

Väiksemad pullid: rammusad 48—50 s keskmised 46—48 s ja lahjad 45—46 s kg.

Eluskaaluhinnad suurtel pullidel 29—32 s ja väiksemail pullel 26—30 s kg.

Mullikalihha: nuumatuil 51—55 s, rammusail 48—51 s, keskmisil 44—47 s ja lahjadel 37—43 s kg. Mullikate eluskaaluhinnad vastavalt sordile 20—23—28—33 s kg.

Lehma- ja härjalihha: nuumatuil 53—58 s, rammusail 47—53 s, keskmisil 40—46 s ja lahjadel 36—40 s kg. Eluskaalu järgi maksusid 18—22—30—33 s kg.

TOORNAHKADE TURG.

Toornahkade hinnad noteeriti m. n. endisele tasemele:

Veisenahad toorelt I sort 70 s ja II — 63 s kg. Teise sordi alla kuuluvad nahad, millel on 4 tõuguauku ja rohkem.

Elussigade sissevedu Saksa on k. a. tunduvalt suurenenud. Esimese 8 kuu jooksul vedas Saksa sisse 359 046 siga RM 32 900 000 väärtuses 209 461 sea vastu RM 18 333 000 väärtuses m. a. samal ajavahemikul. Seega on sissevedu suurenenud 150 000 sea võrra ehk 71%. Päritolumaade järgi kujunes sissevedu 1. I — 1. IX (tk):

	1988	1987		1988	1987
Taani	84 144	83 585	Ungari	15 528	—
Läti	68 819	13 356	Rootsi	13 674	22 340
Poola-Danzig	42 867	80 413	Bulgaaria	13 820	956
Rumeenia	32 146	—	Soome	2 958	—
Eesti	30 713	—	Holland	—	20 460
Leedu	30 297	19 045			
Jugoslaavia	22 505	15 615	Kokku	359 046	209 461

— CATTLE AND MEAT MARKET.

Veiste turustamisel lihakaalu alusel, kus nahk ja pudemed jäävad ostjale, tuleb eeltoodud liha-kilo hinnale arvata naha ja pudemete arvel juurde 9—11 s.

Vasikate pakkumine püsivalt väike. Rahuldava nõudmise juures hinnad endised.

Tapetud vasikad ühes nahaga maksusid: nuumatud 65—75 s, rammusad 55—65 s, keskmised 52—55 s ja lahjad 48—52 s kg. Vasikate eluskaaluhinnad vastavalt sordile 29—36—44—52 s kg.

Lammaste pakkumine juba keskmine. Nõudmine üle keskmise. Tendents püsiv. Tapetud lambad nahata siseturu jaoks maksusid: nuumatud 55—58 s, keskmised 50—55 s ja lahjad 42—50 s kg. Eluskaalu järgi 25—27—30 s kg.

Eksportlambaliha-noteering püsib juba kauemat aega ühel tasemel. Nii makstakse eksportlambaliha kg-st Tallinna tapamajades headuse järgi 75—80 s. kg, eluskaalu järgi franko saatejaam 27—30 s kg.

Sigade pakkumine keskm. Nõudmine keskmine. Hinnad jäid püsima e. n. tasemele. Elolevaks nädalaks noteeriti tendents selgusetu. Tapetud sead maksusid: noored ja peekonkaalulised 80—82 s, liha- ja rasvasead 76—78 s kg, eluskaalu järgi 60—62 s kg.

— RAWHIDE MARKET.

Vasikanahad kr. 3,15 tk. ja suuremad nahad kaalus üle 3,5 kg — kr. 1.— kg.

Lambanahad kr. 1,75 — 3.— tk. sõltuvalt naha suuruselt ja villa pikkusest.

Hobusenahad alla 20 kg kr. 8.— tk. ning raskemad — kr. 11.10 tk.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunaturuseisundi kujunemist on viimaseil nädalail mõjutanud võrdlemisi soojad ilmad. Selle tagajärjel on k. a. sügisel senine kanamunade hooajaline hinnakõvenemine jäänud väiksemaks, kusjuures 2 viimasel nädalal hind välisturgudel isegi nõrgenes. Kuna meil valitsuse otsusega on kindlustatud eksportmunade hinnaks 110 s kg franko kogumispunkt, noteeriti kanamunahindade noteerimiskomisjoni poolt 7. okt. kindlustatud munahinnaks samuti 110 s kg. Siseturumunade hinnaks noteeriti 85 s kg franko kogumispunkt, s. o. 15 s kg kõrgemalt kui e. n. Tendents selgusetu.

Kanamunaturuseisundi muutusi üksikuil aastail võime jälgida 2 seisukohalt: hindade nominaaltaseme ja n. ö. „reaal“ ehk tegeliku taseme muutusest. Lähtudes esimesest, s. o.

nominaalhindade, muutusest, nähtub, et munaturuseisund on agraarkriisiaegsest seisundist paranenud tunduvalt. Lähtudes aga teisest, s. o. munahinna, tasemest võrreldes kullaga, on hinnaparanemine tunduvalt väiksem. Käsitledes inglise väliskaubandusandmeid nähtub, et 1000 muna sisseveohind kuldfrankides on liikunud järgmiselt: 1930. a. — 129,69 kfr., 1931. a. — 103,56 kfr., 1932. a. — 68,31 kfr., 1933. a. — 56,47 kfr., 1934. a. — 48,61 kfr., 1935. a. — 49,51 kfr., 1936. a. — 50,89 kfr. ja 1937. a. — 53,30 kfr. K. a. jääb munade sisseveohind Inglises tõenäoliselt m. a. tasemele. Toodud andmeist nähtub, et möödunud ja k. a. munahind kfr-des Inglises on tunduvalt madalam kui 1930. a. ja ka madalam kui 1933. a.

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahindade noteerimiskomisjon noteeris 10. okt s. a. Tallinna kohta endised piimahinnad, s. o.: I valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 12 s. l. ja müügil piimatööstustele 11 senti liiter. II valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 10 s. l. ja müügil piimatööstustele 9 senti liiter. Piima nõudmine ja pakkumine Tallinnas endiselt tasakaalus.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes möödunud nädalal senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	17—19	—	14—15	12
Tartu	16—17	12	—	10
Narva	15	11	—	9
Pärnu	16—17	12	—	11
Viljandi	15	—	—	10—11
Valga	—	—	—	10
Võru	—	—	—	10—11
Rakvere	15	—	—	11
Paide	—	—	—	9
Petseri	—	—	—	9—10
Haapsalu	—	—	10	8
Kuressaare	—	—	—	9—10

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Teraviljaturul püsib endiselt nõrk tendents, kusjuures m. n. hindade kujunemises võis märkida nõrgenemist. Nii noteeriti m. n. nädala keskmiselt nisuhinnaks: Liverpoolis Kr 10.05 kv, Chicagos Kr 8.88 kv ja Winnipegis Kr 8.21 kv. Rukkihinnaks noteeriti Chicagos Kr. 6.39 ja Winnipegis Kr. 6.14 kv ning maisihinnaks Chicagos Kr. 6.80 kv.

Nagu viimasest Rooma Põllumajandusinstituudi kokkuvõttest selgub, kujuneb rukki kogusaak põhjapoolkeramais tänavu 261 milj. kv-le m. a. 221 milj. kv vastu. Seega on rukki kogusaak põhjapoolkeral (arvatud välja NSVL ja Hiina) 40 milj. kv suurem kui m. a.

Sötteraviljade kogusaak osutub samuti suuremaks. Vastavaist andmeist selgub, et odrakogusaak on tänavu põhjapoolkeramais 320 milj. kv, s. o. 30 milj. kv suurem m. a. toodangust. Kaera kogusaak tõuseb tõenäoliselt 484 milj. kv-le m. a. 459 milj. kv vastu. Maisitoodangu kujunemise kohta puuduvad veel kokkuvõtted, kuid üldjoonis võib tähendada, et see jääb enamvähem e. a. tasemele. Võrreldes m. a. on rukkitoodang Euroopas tõusnud 16% ning P.-Ameerikas — 17%. Odrakogusaak on tõusnud Euroopas 15%, P.-Ameerikas — 19% ning kaerakogusaak vastavalt 9%, kuna P.-Ameerikas on see jäänud m. a. tasemele.

LINATURG. — FLAX MARKET.

Viimase 2 nädala jooksul mõjustasid linaturgu tugevasti välispoliitilised sündmused. Kui Tšehhoslovakkia konflikt oli haripunktil, oli õige elav nõudmine lina järele ja koha peal, Dundees, Belfastis jne., leiduvate partide eest maksti senisest märksa kõrgemat hinda. Välispoliitilise olukorra lahenumise järele muutus olukord ka linaturul taas rahulikumaks.

Vahepeal saadi aga mitmedki partiid lina turustada vanast saagist, ja linahinnad on praegu kõrgemad kui kahe nädala eest.

Linahinnad Šotis.

	5. okt. 1938	21. okt. 1938
Võru-Petseri R	£ 70 —71	£ 68.10—69
Pärnu ülepuhastatud R	£ 70 —71	£ 69 —70
Pärnu takk I sort	£ 50 —51	£ 49 —50
Läti-Livoonia R	£ 71.10—72	£ 71 —71.10
NSVL-u kasteleo IV gr. I sort	£ 92 —93	£ 88 —90

Koha peal Dundees on müüdnud Pärnu takku £ 51 I sordilt ja £ 46 II sordilt. Väikesed kogused NSVL-u kasteleolina on müügil £ 93 kasteleo IV gr. I sordi alusel.

Teatud kogus läti-livoonia lina on müügil, mille eest nõutakse £ 72 inglise tonnilt R-sordi alusel, kuna Võru-Petseri lina eest

uuest kui ka vanast saagist nõutakse £ 70 samul alusel.

Läti linakiu kogusaaki k. a. hinnatakse 21 900 tn-le 1937. a. 25 700 tn vastu, kusjuures teatatakse, et Latgallias ja Semgallias oli linaaak hea, kuna teisis maakonnis arvestatakse madalamat kiusaaki. Kiu ha-saaki hinnatakse 2,73—3,92 kv ha-lt. Kuna kiu tarvidus läti ketrusvabrikuis on aasta-aastalt tõusnud, arvatakse Läti linakiu väljaveo tasuüminekut.

Linahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 7. IX k. a. Tallinna Börsil noteeriti linakokkuostuhinnad riiklike standardsortide alusel franko kokkuostja ladu kg-lt s.:

	Võru- ja Petserimaal	Mujal Eestis
R	107	105
HD	98	96
D	89	87
OD	80	78
LOD	71	69
H	62	60
Takk I sort		69
Takk II sort		59
Takk III sort		49
Ehitustakk		15—20

Tendents: püsiv.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

M. n. seemnekartulite juurdevedu Tallinna oli elav. Päevas võib arvestada 15—20 vagunit. Nädala jooksul veeti välja 1000 kv kartuleid, sellest ca 700 kv seemnekartuleid. Kas k. n. läheb välja ka seemnekartuleid, on praegu selgusetu, kuid söögikartuli-eksport suureneb k. n.

Lääne rannas ostavad juba mõned purjekaomanikud söögikartuleid, milliseid nad kavatsevad viia lähemal ajal Rootsi. Rootsis ei ole hindade suhtes olnud muudatusi. Suurema nõudmise tagajärjel maksti Lääne rannas üksikuis kohis kuni kr 3.00 kv. Tööstuskartulihinnad m. n. veidi paranesid. Elav nõudmine on kartulite järele piiritusvabrikuis. Tärklisvabrikud olid sunnitud hinda

samuti veidi kõrgendama, makstes 10 s asemel 12 s tärklise-kg.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 10. X 38 noteeriti Börsikomitees järgmised hinnad:

1. Söögikartul Läänerannas kr. 2,50—3,00 kv.
2. Seemnekartul: majesteet kr 4,10—4.40 kv.

Seemnekartulihind 100% eksportkõibliku valiku eest vastavalt tunnustamisklassile.

3. Tööstuskartul: tärklisvabrikuis 12 s tärklise kg ehk kr 2,00—2,50 kv; piiritusvabrikuis kr. 2,00—2,50 kv.

Tendents: kindel.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Õunte hind Tallinna turul m. n. langes kuni 20 s kg. Kui e. n. nõuti parimaist trebuu-seerinka-sordilisist õuntest kuni 100 s kg, võis m. n. osta 80 s kg. Hinnalangust

põhjustas seisak õunaekspordis, kuna eksportörid lõpetasid vähesäilivate sügissortide kokkuostu.

Pirnide pakkumine on jäänud juba üsna

välkeseks, nõrgemat ja praak-kaupa on vähem. Paremaid pirnidest nõutakse kuni 130 s kg. Hiliseist ploomidest, milliseid on väikesel arvul müügil, nõuti 10. X kuni 2 kr. kg.

Aedsaaduste ekspordi alal oli m. n. üsna vaikne. Õunte minek oli üsna väike, kuna soomlased ei ole veel huvitatud eesti õunte ostmisest. Nähtavasti jätkub Soomes veel omi õunu. Sibulate väljavedu m. n. ei olnud.

Sept. jooksul eksporditi aedsaadusi kg:

Õunu	80 136
Sibulaid	42 200
Konservkurke	27 512
Mustsõstraid, vesihoidiseina	150 066
Pun. sõstraid, vesihoidis.	66
Mustikaid, vesihoidiseina .	66
Pohli	248 597
Jõhvikaid	53 686

Sibulad eksporditi kõik Soome, õunu läks 4 744 kg Britti ja ülejäänud kogus — 77 392 kg — Soome. Soome sept. kontingendist jäi seega täitmata 2 608 kg, kuna Soomes ei olnud eesti õunte järele nõudmisi küllaldasel määral.

3.—9. X eksporditi aedsaadusi kg:

Õunu	9 167
Konservkurke	4 630
Mustsõstraid, vesihoidiseina	4 794
Pohli	4 950
Jõhvikaid	33 175

Õunu saadeti 7 850 kg Saksa ja 1 317 kg Soome. Konservkurke 4 500 kg Soome ja 130 kg — USA-sse. Mustsõstravesihoidised läksid kõik Britti, pohli 3 150 kg — Saksa ja 1 800 kg — Britti, jõhvikaid 15 375 kg — Saksa, 10 000 — Taani ja 7 800 kg — Britti.

Aedsaaduste hinnad noteeriti Börsikomitee juures 7. X järgmiselt:

Õunad, sügissordised, ekspordikõlblikud pakkimiskuludeta franko Tallinn 36 s kg. Tendents nõrk.

Õunad, sügissordised — liivi kuldrenett ja trebuu-seemik, ekspordikõlblikud, pakkimiskuludeta franko Tallinn 40—42 s kg. Tendents rahulik.

Õunad, talisordised — liivi sibulõun ja tartu roosõun, ekspordikõlblikud, pakkimiskuludeta franko Tallinn 42—45 s kg. Tendents püsiv.

Õunad, tööstustarbeks, sort antonovka ekspordikõlblikud, pakkimiskuludeta franko Tallinn 30 s kg. Tendents rahulik.

Sibulad, ekspordikõlblikud, pakkimiskuludeta franko kokkuostupunkt 15 s kg. Tendents püsiv.

Sigurid, ekspordikõlblikud, pakkimiskuludeta franko kokkuostupunkt 16—17 s kg. Tendents vaikne.

Konservkurgid, ekspordikõlblikud, franko Tallinn ca 5 kg neto-plekknõu 240 s. Tendents püsiv.

Jõhvikad, ekspordikõlblikud, pakkimiskuludeta franko Tallinn 15 s kg. Tendents elavam.

Võrreldes e. n. noteeritud hindadega on sügissordiste õunte hind langenud 2—3 s kg-lt ja talisordiste õunte hind 3—6 s kg-lt. Tööstusõunte ja teiste aedsaaduste hinnad on jäänud endisiks. Esmakordselt alustati sel sügisel ka sigurihinna noteerimist.

Tallinna turul maksusid 10. X:

	s. kg.		s. kg.
Õunad	20—70	Porgand	10—15
Pirnid	60—180	Spinat	30
Ploomid	90—200	Kõrvits	10—15
Kreegid	60	Kartul	4—6
Jõhvikad	20		s. tk.
Tomat	20—30	Lillkapsas	10—35
Sibul, vene	25—30	Kurgid	2—30
Peakapsas	8—10	Kurgid, hapend.	2—4
Hapukapsas	20—25		s. kimp
Kaalikas	10		
Peet	15	Redised	3—5

KALATURG. — FISH MARKET.

Okt. esimesel nädalal arenes kalakauba väljavedu võrdlemisi rahuldavalt. Kuni 8. X veeti välja kala ja kalakaupu 48 400 kg, sellest angerjat 30 800 kg, koha 8 800 kg, haugi 5 100 kg, latikat 2 700 kg ja kalakonserve 1 000 kg.

Angerjat läks Saksa eluskalana 15 000

kg ja jääpakendis värskena 15 800 kg. Väljaveetud koguse moodustas peamiselt väärtuslik rändangerjas, millest maksti rannikul kuni 180 s.

Siseturu kalakaubandus. Värske kala suurenenud pakkumise tõttu valitses siseturul elav tegevus. Eriti rahuldaval kou-

sel tuli müügile lõhe ja iherust, sest neid kalasorte välisturg ei nõudnud. Vaatamata suurenenud pakkumisele on müügihinnas näha isegi väikest tõusu.

Räimekaubandus. Räimetoodang Põhjalahes püsib endiselt rahuldav, mistõttu värsket räime on müügil rohkesti ja nõudmine mõõdukate müügihindade juures õige elav. Tallinna kalasadama kaudu tuli müügile räimi päevas kuni 8 000 kg, peale selle koormate ja veoautodega.

Kalasadamas maksid ülesostjad 12—20 s kg. Pärast turuaega sadamasse saabunud räimest maksti vaid 8 s kg ja need läksid otse kalatööstusse.

Tallinna turul müüdi räimi 18—25 s kg. Turuaja lõpul langes hind 15 s kg. Puritse rannas maksti suuremate saakide korral 6—7 s kg. Räime läks müügile sisemaale.

Narva laht andis rahuldavalt räimi, mõnel päeval kuni 6000 kg. Saak realiseeriti peale kohaliku turu ka Narva turul hinnaga 20—25 s kg.

Saaremaa rannavetes räimesaak alla keskmist. Panga-Ninasel maksti kalureile 70—80 s mõõt (8 kg), s. o. 9—10 s kg.

Kilusaak endiselt nõrk. Tallinna kalasa-

dama kaudu tuli müügile päevas kuni 1 000 kg, peale selle koormatega lähemaist rannadest päevas 500—1 000 kg ja vähesed kogused Paldiskist.

Kalasadamas maksti 40—42 s. kg, turul müügihind 45—50 s kg. Nõudmine värskete kilule väga elav.

Tähtsamate kalaliikide turuhinnad s/kg.

	Tallinn 8. X	Tartu 8. X	Narva 7. X
Lõhi, värsked	170—320	250—350	160—225
Lõhi, lõig.	220—250	—	250
Iherus,	120—160	180	160—200
Angerjas,	150—200	200—230	—
Koha, I valik,	100—120	80—100	120—140
Koha, II valik,	80—100	70—80	—
Siig,	60—120	90	90—100
Latikas,	35—45	15—40	35—50
Haug,	35—50	30—40	50—60
Ahven, mere,	30—40	—	30—55
Ahven, järve,	25—30	12—30	—
Linask,	—	50—60	—
Koger,	35—45	—	—
Säinas,	—	25—35	—
Särg,	25—30	13—15	—
Luts,	—	—	—
Vimb,	35—45	30	—
Kiisk,	—	10—15	—
Rääbis,	—	50	—
Rüim,	13—25	25	20—25
Kilu,	45—50	—	—
Tursk,	10—20	—	—
Lest,	30—50	—	—

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIVA

30. septembril 1938. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — Reserve:		1. Põhikapital — Capital	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	34 288 410,27	2. Tagavarakapital — Reserve Fund	1 080 455,23
välisraha	18 211 103,12	3. Jooksvad kohustused: — Current Liabilities:	
2. Vahtusraha — Subsidiary Com.	933 374,—	a) pangatähed liikvel	52 790 642,—
3. Sisevekslid: — Home Bills:		b) jooksvad arved:	
kambavekslid	7 465 824,06	valitsuse	17 193 221,41
põllumajandusl.	2 183 122,40	pankade	13 081 151,29
meisatööstusl.	60 073,45	teised	2 453 889,28
4. Laanud: — Loans and Advances:		4. Muud passivad — Other Liabilities	15 050 057,24
valitsusele	—		
teistele *)	15 455 663,90		
5. Kinnis- ja vallasvara — Immovable			
Property and Equipment	3 433 748,67		
6. Muud aktivad — Other Assets	28 774 196,49		
	<u>107 265 516,45</u>		<u>107 265 516,45</u>

Kattevara vahetõrj jooksvate kohustustega: } 59,05 %
 Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1 399 304,22
 Includes Ektr. 1 399 304,22 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

SOOME.

Kartulisaagi väljavaateid Soomes.

Potato Crop Prospects in Finland.

Kartulisaak Soomes osutub käesoleval sügisel paljudes maakonnis keskpärasest nõrgemaks ja üldiselt keskpäraseks. Lääne-Soomes on kartulisaagihinnang parem kui L.- ja Ida-Soomes. Juba aug. kannatasid kartulid kuivuse tõttu ja sept. lõpul vihmad ei suutnud olukorda palju parandada, kuna kartulipealsed olid paljudes kohtades juba kuivanud. Lisaks kuivusele on ilmnenud kartuliseenhaigusi üle kogu maa.

Põllumajandustootjate keskliidu andmete järgi olid kartulite hulgimüügihinnad 25. IX — 1. X k. a. hl kohta eri kohtades: Hel-

singis ja Poris — Smk. 55, Turus, Hämeenlinnas, Tamperes, Viiburis — Smk. 45 Oulus, Savonlinnas, Sortavalas, Kuopios, Joensuu — Smk. 50, Lahtis — Smk. 65 Seinäjoel — Smk. 30 jne.

Pakkumine on keskmine ja nõudmine sellele vastav. Helsingis makstakse söögi-kartulist 65—75 penni kg. Riigiviljasalv maksab talumeestele, kelledega on kokkuleppe olemas, 75 penni kg Helsingis või Viiburis. Alkoholiilike poolt piiritusajamiseks kasustatavate kartulite hind on endiselt 70 penni kg saateraudteejaamaades.

Uus piiritusvabrik P.-Soomes. —

Ainus Soomes kõrgemaprotsendiliste alkohooljookide sisseveoks ja valmistamiseks õigustatud a/s. Alkoholiilike kavatseb ehitada Koskenkorva raudteejaama lähedale Vaasa lääni uut piiritusvabrikut, mis kasustaks töötlemiseks peamiselt kodumaist otra ja

New Spirit Factory in North Finland.

kartulit. Vabriku kartulitarvitus aastas oieks ca 6000 tn.

Vabriku ehituskulud tõusevad üle 5 milj. Smk ja ehitustöid kavatsetakse alata eel- seisval kevadel.

LÄTI.

Mahajäänud talude korraldamise kongress.

Congress for Improvement of Backward Farms.

Briva Zeme 26. IX ja teised läti lehed toovad kirjeldusi mahajäänud talude edendamise kongressist, mis leidis aset Riias 24. IX ja kus president Ulmanis esines kõnega. Kongressist võtsid osa Riia ringkonna agronoom, põllumeesteseltside ja majanduslike organisatsioonide juhte. Kongressi eesmärgiks oli pidada nõu, kuidas tõmmata edukamalt kaasa saagitöstmistöös neid talusid, millised ühel või teisel põhjusel on jäänud maha muis majapidamisi saavutatud tasemeis. Kongressi avamisel tähendas Põllutöökoja esimees, et uurides mahajäänud majapidamisi on selgunud, et 40—60 juhul sajast on edu takistanud teadmiste puudumine, 10 juhul — jõukuse puudumine ja 30 juhul — asjaolu, et peremees ei ole püüdnudki olukorda parandada. President Ulmanise poolt soovitatud kava, mille ta esitas oma kõnes, on järgmine. Esiteks tuleks võtta väiksem arv mahajää-

nud talusid, millede peremehed heas usus kohustuvad täitma kõiki näpunäiteid ja ettepanekuid, kusjuures põllutöökoja peab omalt poolt olema veendunud, et mõni säärane peremees on suuteline täitma lubadust. Krediidi suhtes tuleksid kõigepealt nende võlad laenustada ümber ja võtta üle. Neile peaks Maapank andma krediiti parimail tingimustel. Ka eraasutistel tuleks neil juhtudel määrata madalam protsent, milline võiks olla sama nagu Maapangal. Tuleks püüda, et esimesil aastail ei nõutaks protsente ega tagasimakse. Kuid üks majapidamine ei saa toetust, kui peremees ise ei ela talus ega juhi majapidamist. Mahajäänud majapidamise põhjuseks olevat sageli see, et peremees elab ise Riias. Ka masinate ja kunstväetiste ostmisel tuleks anda toetatavaile majapidamisile soodustusi. Kuna Lätis on üldse 100 agronoomilist rajooni ja kui igas rajoonis on 10 ma-

hajäänud majapidamist, kuid väärivad toetust, saab üle riigi 1000 säärast majapidamist. Esimeseks katseks olevat see küllaltki suur. Võttes keskmiselt vähemalt tuhat latti toe-

Läti suhkrutööstus. —

Suhkrupeete kasvatati Lätis 1936. a. 20 082 majapidamises ja 1937. a. — 21 198 majapidamises. 1936. a. oli suhkrupeetide all 11 696 ha ning saavutati 20,3 tn ha-lt; 1937. a. saadi 12 891 ha-lt 21,6 tn pro ha. Kokku tarvitasid suhkruvabrikud 1936. a. 237 610 tn suhkrupeete ja maksid nende eest põllumeestele 7 745 900 lat. ning 1937. a. — 278 903 tn 9 140 000 lati eest.

Suhkruvabrikuid on kolm: Jelgavas, Krustpilsis ja Liepajas. Neis vabrikuis leidis mõõdund hooajal teenistust 1140 isikut. Kogutoodang oli 1937. a.: kristallsuhkur 44 106 tn, tükisuhkur — 1 069 tn, peedijätted — 126 179 tn, melass — 9548 tn, filterlubi —

Maiustistetööstus Lätis. —

Läti maiustistetööstuses töötas 1937. a. 29 ettevõtet, seega 2 vähem kui e. a. Neis töötas 2351 isikut, neist 1989 tööllist. 18 ettevõttes töötas vähem kui 20 isikut, nimelt kokku 129 ametnikku ning tööllist. 5 ettevõttes töötas 20—49 isikut kokku 160 ametniku ja töölisega, ja 6 suuretevõttes 50 ja enam isikuga kokku 2062 ametnikku ja tööllist.

Ettevõtte vormi järgi liigituvad maiustistetööstused järgnevalt:

	Käitiste arv	Tööliste arv
üksikettevõtjad	19	236
kaubandusühingud	4	86
kommandiitaktiaseltsid	1	24
aktiaseltsid	5	2 005

Naistöölisi on maiustistetööstusis 79,6% kõigist töölisist.

29 ettevõttest asus Riias 17, Liepajas 4, Daugavpilsis 3, Riia ja Valmiera ringkonnis 2 ja Cesise, Kuldiga ja Jelgava ringkonnis kummaski 1 ettevõtte.

63% maiustistetööstusele läinud toormaterjalidest oli sisemaise päritoluga, 37% — välismaise. Maiustistetööstuse peamiseks turuks

Läti keemiatööstus. — *Latvian Chemical Industry.*

Läti keemiatööstuses loendati 1937. a. kokku 185 ettevõtet, milledest oli tegev 5114 isi-

tust ja krediiti iga säärase majapidamise kohta, saame miljoni, mis olevat hästi väljaantud raha.

Latvian Sugar Industry.

18 259 tn. Peedijätted lähevad loomatoiduks, kuna filterlubi läheb osalt väetiseks, osalt eksporditakse Saksa. Melassi tarvitatakse pärmi- ja piiritusvabrikuis, kuid osalt tarvitati melassi ka loomatoiduks. Suhkrutarvitus Lätis võrreldes tootmisega oli järgmine (tn):

	toodang	tarvitus
1937	45 175	44 278
1936	38 280	43 337
1935	45 172	41 689

Läti suhkrutööstuse toodangu suurenemisega on peagu täiesti lõppenud suhkru sissevedu Läti; senini on eksporditud suhkrut ainult Eesti.

Latvian Sweetmeats Industry.

on sisemaa (93% kogutoodangu väärtusest), vaid 7% läheb välismaale.

Toormaterjale tarvitati m. a. 6 196 000 lat. väärtuses. Küttematerjali, määrimisainete ja elektrivoolu eest maksti 379 000 lat.

	Toodangu liigitus kogus tn.	väärtus 1 000 lat.
Kompvekid	3 623	5 834
Sokolaad	933	3 507
Halvaa	106	188
Nugat	11	24
Kandissuhkur	36	25
Marmelad	50	92
Biskviit, vahvlid	474	653
Tahhiinõli	10	15
Kunstmesi	63	36

Tooraineks on peamiselt suhkur, mida tarvitati 3019 tn 2 011 000 lat. väärtuses; teisel kohal on kakao-oad 536 tn 1 347 000 lat., kolmandal kohal siirup 977 tn 465 000 lat. väärtuses.

1937. a. toodangu koguväärtus oli 11 288 000 lat. Seega on netokasu toodangust 4 713 000 lat., arvates maha nimetatud väljaminekud. Sellest summast maksti 2 175 000 lat. palkadeks.

kut, ning millede brutotoodangut arvestati kokku 45 523 000 lat.

ringkondade ja jaoskondade agronoomid. Kõikides kokkuostupunktides on ühtlane teraviljahind.

Teravilja võib müüa sise- kui ka välismaale. Teraviljamüük välismaale võib toimuda ainult põllutööministri loal.

Toorainetetarvitus leedu tööstusis.

Consumption of Raw Material in Lithuanian Industries.

M.a. tootis leedu tööstus mitmesuguseid saadusi 429 milj. lit. väärtuses. Seks ots- tarbeks ta tarvitas välis- ja kohalikku toor- materjali 2138 milj. lit. eest (ei ole arva- tud juurde lihasaaduste tööstuste andmed).

Välismaist toormaterjali tarvitati 79,7 milj. lit. väärtuses ja kohalikke — 134,2 milj. lit. väärtuses, sellest nähtub, et välis- maine toormaterjal moodustab ligi $\frac{1}{3}$ töös- tuste poolt tarvitatud toormaterjalist.

Need tööstused, millised tarvitavad pea- miselt kohalikku toormaterjali, valmistavad saadusi väljaveoks, kuna vastupidi töös- tused, millised kasustavad välismaist toorai- net, töötavad siseturutarbeiks. Viimaste olukord on parem, kuna siseturg on neile kindlustatud.

Välis- toormaterjalile toetuvad peamiselt metalli-, masinate-, keemia-, kivi-, tekstiil- valmisriiete, jalanõude ning osalt nahkade ja karusnahkade tööstus. Puu-, paberi- ja toitainetetööstus tarvitavad peagu ainult kohalikku toorainet.

Järgnev tabel näitab, millises väärtuses toormaterjali tarvitavad üksikud tööstus- harud:

	Kohal. toorm. tuh. lit.	Välis- toorm. tuh. lit.
Maa- ja kivitööstus	117,9	630,8
Metall- ja masinatööst.	1 638,0	9 237,3
Keemiatööstus	3 273,6	6 875,5
Nahkade- ja karusnahkade tööst.	5 944,0	7 970,4
Tekstiilitööstus	11 416,7	26 723,8
Puutööstus	18 289,1	4 872,8
Paberi- tööstus	11 739,2	3 889,1
Toitain- tööst. (ilma lihasaad.)	77 333,8	11 657,7
Riiete- ja jalanõudetööstus . . .	4 275,6	7 787,4
Hügieenil.-tarvete tööstus	20,0	—
	134 152,9	79 664,8

Ligikaudu sama olukord toorainete tar- vituses oli ka eelmisel aastail. Leedu töös- tuses küllalt tähelepanuväärt nähtuseks on, et toormaterjali väärtus moodustab ligi 50% tööstustoodangu väärtusest, mis on kõrge protsent.

Leedu siselaen. — *Lithuanian Internal Loan.*

4. okt. teostati 1936. a. 4,5% siselaenu esimene tiraaž. Obligatsioone ostetakse ta- gasi 1 666 700 lit. väärtuses. Tagasiost toi- mub Leedu Pangas ning kõigis pangaosakon- nis. Esimese tiraaži tseremoonia puhul sel- gitas rahandusministeeriumi rahandusosa- konna direktor hr. Ljubišus olukorra, mis põh- justas 1936. a. laenuväljalaskmist. 1936. a. 15 milj. lit. siselaen toimus majanduskriisi tõttu. Selle ülesandeks oli anda uut hoogu kaubandusele ning majanduselule Leedus, mis ka täiel määral õnnestus. Laekunud summad tarvitati esmajoones põllunduse tootmise tõst-

miseks. Seks rakendati mitmesuguseid mee- toodeid: põllunduskrediitide tõstmist, toetus- summade väljamaksmist, põllumajanduslepi- gute korraldamist, maaparandustöid jne. Lae- nu abil oli pealeselle võimalik kergendada põllundusmaksu, alandada maksude protsen- dimäära jne. Osa laenust saadud summasid kasustati raudteede- ja maanteedevõrgu aren- damiseks, parandustöiks sadamais jne. 1936. a. siselaenu osalisel tagasiostmisel tähendati, et nimetatud laen saavutas täiel määral ees- märgi.

Linaost Leedus. — *Government Flax Purchases in Lithuania.*

Linaostud Leedus algasid 1. okt. üle maa 108 ostukeskuses, kus ostetakse otseselt lina- kasvatajatelt.